

**גורמים בכירים מאשרים: "השרים לא מקבלים מידע חיוני ורגיש - בשל מכת
ההדלפות"**

**שרים בקבינט ממודרים ממידע • חלק מהחומרים שהודלפו בעבר, סיכנו מבצעים
צבאיים ולוחמים בשטח • גורם ביטחוני: "במקום לשמור על הביטחון השרים מסכנים
אותו"**

[**יואב לימור**](#)

22/5/2024, 05:30 עד 22/5/2024, 05:30

[**139 השמעה**](#)

Play Video

נתניהו בפתח ישיבת הקבינט: "איראן פועלת נגדנו כבר שנים, נדע להגן על עצמנו"

שרי הקבינט המדיני-ביטחוני ממודרים ממידע רגיש מחשש להדלפות, כך אישרו שלושה
גורמים בכירים. כתוצאה מכך נדרשים שרי הקבינט לקבל החלטות, מבלי שמונחים בפניהם
המידע והמשמעויות במלואן.

הקבינט המדיני-ביטחוני (או בשמו הרשמי: ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי) מופקד
מטעם הממשלה על גיבוש המדיניות בסוגיות רגישות של ביטחון לאומי, בעיקר בתחומי
הביטחון ויחסי החוץ. הוא נועד לשמש גוף מצומצם ודיסקרטי, שבו ניתן יהיה לקיים דיוני
עומק ולקבל הכרעות בסוגיות רגישות.

דיון הקבינט המדיני-ביטחוני בקריה בת"א (ארכיון), צילום: חיים צח/לע"מ

על פי החוק, מכהנים בקבינט שישה שרים קבועים: ראש הממשלה, שר הביטחון, שר החוץ, שר האוצר, שר המשפטים והשר לביטחון הפנים. ניתן להוסיף לקבינט שרים נוספים, ובלבד שמספרם לא יעלה על מחצית משרי הממשלה. בקבינט הנוכחי יש 13 חברים קבועים, שאליהם מצורפים לעתים משקיפים - על פי החלטת ראש הממשלה. לקבינט מוזמנים גם ראשי גופי הביטחון והמודיעין, וכן בכירים במשרד ראש הממשלה ובגופים נוספים.

בעבר נהגו ראשי הממשלה להביא הכרעות רגישות לקבינט, כדי להרחיב את מעגל ההתייעצויות ואת האחריות. היו מקרים שבהם התקיימו התייעצויות רגישות בפורומים אחרים שאינם רשמיים, שכוננו "המטבחון", "השביעייה" ו"השמינייה", בהתאם להרכבן. להחלטות שהתקבלו בהם לא היה תוקף פורמלי, ונדרש להביא אותן לאישור בקבינט או בממשלה.

ישיבת הקבינט המדיני-ביטחוני (ארכיון), צילום: חיים צח / לע"מ

במקרים אחרים הסמיך הקבינט גוף מצומצם לקבל החלטות במקומו. הדבר נעשה כדי לייעל את התהליך, או כדי לשמור בסוד על עיתוי של פעולה מסוימת. כך, הוסמכו ראש הממשלה (אהוד אולמרט) ושרי הביטחון והחוץ (אהוד ברק וציפי לבני) להחליט על המועד המדויק של תקיפת הכור הגרעיני בסוריה בספטמבר 2007. קדם לכן דיון נרחב בקבינט, שבו הוצג כלל המידע והתקיפה אושרה באופן עקרוני, כלומר כלל חברי הקבינט היו שותפים לסוד ולהחלטה. גם במקרים אחרים שותפו חברי הקבינט במידע ובתהליך קבלת ההחלטות, כמתחייב מאחריותם בחוק.

תוכנית המתקפה בצפון

המצב כיום שונה בתכלית. גופי הביטחון נמנעים משיתוף של מידע רגיש בישיבות הקבינט, מחשש כי יודלף או ייחשף. נודע כי מאז הקמת הממשלה הנוכחית, וביתר שאת מאז פרוץ המלחמה, היו מקרים שבהם הודלפו סטנוגרמות מפורטות מישיבות הקבינט. בכמה מקרים מדובר היה במידע שסיכן פעולות מבצעיות ולוחמים בשטח, ובמקרים אחרים נחשף מידע מודיעיני מסווג. דוגמה בולטת לכך, לא יחידה, היא מתקפת המנע שנשקלה ב־11 באוקטובר בלבנון, שפרטיה הודלפו כמעט במלואם.

גוף מצומצם לקבלת החלטות, אולמרט, צילום: שאולי מור

יתרה מזאת, בלא מעט ישיבות קבינט בחודשים האחרונים נשאלו ראשי מערכת הביטחון על ידי השרים בסוגיות רגישות, והשיבו כי הם לא יכולים לענות מחשש שהדברים יודלפו ויפגעו בביטחון. כתוצאה מכך, נמנע מחברי הקבינט מידע והערכות שנדרשים להם לטובת קבלת ההחלטות. אחד הגורמים אמר כי מדובר בהפקרות: לא רק ההדלפות שמסכנות את ביטחון המדינה, אלא העובדה שבגללן הקבינט לא יכול למלא את תפקידו בזמן מלחמה. "במקום לשמור על הביטחון, השרים מסכנים אותו", הוסיף.

המידע שנשלל מהקבינט נמסר במלואו בקבינט המלחמה, שההדלפות ממנו מצומצמות יותר. אולם בשורה ארוכה של נושאים מעדיף ראש הממשלה להעביר את הדיון לקבינט הנרחב, שכאמור אינו שותף לכלל המידע ולכן באפשרותו לקיים דיונים חלקיים בלבד. "המשמעות המעשית היא שהקבינט מועל בתפקידו", אמר גורם אחר, "ועדת וינוגרד קבעה שהקבינט לא מילא את תפקידו במלחמת לבנון השנייה. המצב כיום גרוע ומסוכן פי כמה."

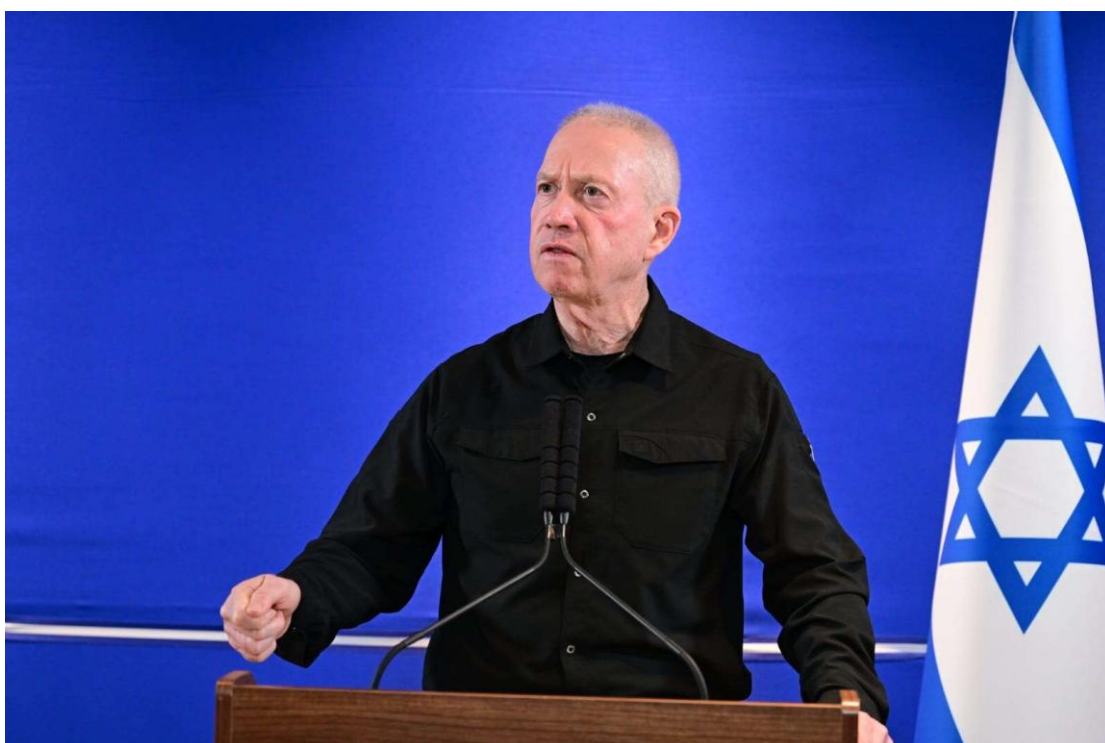

מעדיף לא פעם להעביר את הדיון לקבינט הנרחב, נתניהו, צילום: מארק ישראל סלם

פוליגרף לשרים

מי שאחראי להעלאת הנושאים לדיון בקבינט הוא ראש הממשלה, באמצעות מזכירו הצבאי והמטה לביטחון לאומי, שגם אחראי להפצת החומרים לשרים. נתניהו מודע היטב לבעיית ההדלפות, ששוקפה לו כמה פעמים בידי ראשי מערכת הביטחון. הוא הבהיר כי בכוונתו לנקוט צעדים לאיתור המדליפים ולקדם חוק בנושא, אולם עד כה הבטחותיו לא תורגמו למעשים. כאשר הובאו בפניו הצעות לערוך בדיקות פוליגרף לשרים, הן נדחו או מוסמסו בטיעונים שונים.

כאמור, גם קודם למלחמה נשלל מהשרים מידע שהיה חיוני לקבלת החלטות, בדגש על אזהרותיהם של ראשי מערכת הביטחון מההשלכות של החקיקה המשפטית - והקרע שנוצר כתוצאה ממנה - על הביטחון הלאומי ועל ההרתעה של ישראל. כפי שנחשף במאסר 2023 ב"ישראל היום", גלנט דרש כמה פעמים את כינוס הקבינט ונדחה בידי נתניהו, שאף פיטר אותו בעקבות הפרסום. נתניהו נאלץ אז לסגת מכוונתו בעקבות הזעם הציבורי שעוררו הפיטורים.

דרש כמה פעמים את כינוס הקבינט ונדחה, גלנט, צילום: יוסי זליגר

סוגיית הדיונים בקבינט ומידור השרים ממידע תעמוד בוודאי במוקד פעילותה של ועדת החקירה, שתחקור את הכשלים שהובילו למתקפת 7 באוקטובר ואת ניהול המלחמה. עד להקמתה, מי שעוסק בנושא הוא מבקר המדינה, שכבר הודיע כי בכוונתו לחקור את תהליכי הדיונים וקבלת ההחלטות בקבינט.